

HOVBORG PLANTAGE

Årene 1966 til 2016

Af
Torben Ølholm

Udgivet af
Aktieselskabet Hovborg Plantage i anledning af 150-årsdagen for
selskabets stiftelse som plantage nr. 1 i Hedeselskabets register

Bimads Hus i plantagens nordlige del fulgte med, da plantagen opkøbte et husmandssted. I en del år var det lejet ud til "en københavner". Og da lejemålet stoppede, havde plantagen strengt taget ikke meget brug for huset. Men i 2003 sluttede man en god aftale med Jagtselskabet Hovborg Plantage. Man deltes om udgiften til en total renovering. Jægerne overtog driften af huset. Dermed fik de deres egen gode base. Og plantageselskabet var frigjort fra et problem.

går ikke. Så må vi låne! Der var fortsat to millioner "på bogen" og nær ved tre millioner i form af sikre papirer – de fleste så sikre som den danske stat. Og så var der jo selve plantagen, der i den offentlige vurdering var sat til 26 mill. kr. I regnskabet anførte man forsigtigt, at den nok var mere værd. Og det var sikkert ikke helt forkert.

Det næste år var nærmest fladt. Alt ventede. Men overskuddet var der igen. Det kom *lige* ind i de sorte tal. Og på generalforsamlingen tog

man forskud på glæderne og talte om pleje af naturarealer, målrettet gødskning af bevoksninger, renovering af boliger – og lidt opsparring til det næste jubilæum i 2016. Man var smuttet uden om en større nedtur på aktiemarkederne, fordi kapitalen lå i obligationer. Og når det ene går ned, går det andet op.

Men så - Hurra! I året 2007 kom man tilbage til det, der kunne kaldes ”normale tilstande”. Nu skovede man 2.000 kubikmeter træ, når man tog brænde, pæle og det hele med. Og oven i kom 3.000 rummeter flis. Ja om det så var juletræer, var de der igen – hele otte stk. store rødgran blev solgt, omend bestyrelsen nok glædede sig mere over de 24.000 kasser mos. Alt i alt leverede man et overskud af den gode gammeldags slags på 255.000 kr.. Selv vejret var godt. Og typografbillen havde det til start heldigvis *ikke* så godt. Der var pænt med regn i vækstsæsonen. Og nattefrosten i forsommeren holdt sig væk. Jægerne kunne glæde sig over nye åbne arealer til bl.a. vildtagre. Og hele træmarkedet var positivt. Men løvtræerne i plantagen var en skuffelse. Året efter turde bestyrelsesformand Per Ramsgaard gøre en slags status. Og lige som skovfoged John Holm Christensen konstaterede han, at mange af de kræfter, man havde brugt på de nye kulturer, var spildt. Det havde været bedre, hvis man havde koncentreret indsatsen om nogle færre hektar. Men systemet var desværre indrettet på tilskud pr. hektar. F.eks. i plantagens svære midterste del var løvtræ et ægte fejlskud. Her havde man forsøgsvis plantet ahorn. Få år efter var de helt væk.

At ramme foden præcist

Det, der var planlagt som en varieret løvskov med eg, bøg, lind, fuglekirsebær og lidt blandede buske, endte en del steder som skov med birk, skovfyr og contortafyr (klitfyr) – det hele selvsået. Andre steder blev det efter naturens eget initiativ lidt bedre: Lyng med selvsået birk og fyr. Det kunne vildtet godt lide. Der *var* dog også opløftende steder som f.eks. på vejen mod Høllund Søgaard Plantage. Her tegnede det på sigt til et smukt stykke løvskov. Men ellers var det erkendelsens time. Staten havde ”tænkt for plantagen”. Men det havde været bedre, om man selv havde tænkt. Tilskuddet havde sløret lidt for realiteterne. Og i Hovborg Plantage havde man med bestyrelsesformandens ord ”skudt

En af mange traditioner ved plantagens generalforsamlinger er, at man om eftermiddagen tilbyder interesserede en skovtur med kyndig vejledning om plantagen, dens liv og pleje. Her er det skovfoged John Holm Christensen, der har en stor og interesseret flok med ude i deres plantage.

sig selv i foden”. Let ironisk tilføjede han, at ”man må da håbe, at entreprenørerne har tjent på det. For vi har ikke”. Så var det vist slået fast, at Hovborg Plantage med dens hårde klima og barske jord ikke er til større løvtræsbevoksninger. Måske havde det simpelthen været klogere med lidt blandede løvtræsbælter og så ellers solide bevoksninger med rød- og sitkagran inde i læ?

Man kunne se frem til, at plantagen de næste 40-50 år næppe ville se ud, som det man havde drømt om. Men man gik i gang med det lange seje træk for året efter på ny at konstatere, at var det ikke for afkastet af kapitalen, var tallene i årsregnskabet blevet røde. Og her var heldet nok engang med plantagen. Turen var gået rundt om en global finanskriser, hvor aktiekurserne igen raslede ned. Men Hovborg Plantage havde placeret et par millioner på et hæderligt forrentet aftaleindskud. Og da krisen

løjede af, gik man tilbage i obligationer. Det lignede næsten timing. Og tallene blev da sorte på ny. Men det var ikke grantræerne, der trak læsset. Flere og flere hegn blev pillet ned til glæde for jægerne, der kunne fejre jagtselskabets 100-års dag. Og med år 2010 ville de sidste hindringer være væk. Men bortset fra det, var der ret stille i plantagen – alt for stille.

Et nyt ord kom ind i driften i plantagen, GROT – det betød i al sin enkelhed: Grene og toppe. Nu lod man grene og toppe ligge efter hugsten. Man lod dem tørre på arealet sommeren over for så at hugge dem til flis. På den måde blev arealet ryddet uden udgift. Det handlede kort sagt om at få det hele med, når overskuddet skulle sikres. Og for første gang solgte man nu i lidt større mængder løvtræsbrænde. Bevoksninger med ask ("askehuller") var på grund af sygdom ved at gå i opløsning. De var populære som brænde. Og så hentede også selvskoverne træ. Det kom fra udtynding af de løvtræsbælter, der i sin tid var blevet etableret i plantagens rande. Gode mængder kalk blev kørt ud på de grønne friarealer, så græsset kunne gro til glæde for plantagens vildt. Det gjorde også jægerne glade. Men de betalte da for glæden: 283.000 kr. pr. år i jagtleje. De tiltag, der var gang i, lå et stykke vej væk fra den klassiske plantagedrift i Hovborg.

Mere storm og ingen penge

Hele to stormvejr med vindstød af orkanstyrke kom ind over Danmark i efteråret 2013. Nu havde orkanerne fået navne. Og Danskerne var på fornavn og Twitter med dem. Først kom Allan. Det var en mandag den 28. oktober. Og det var med vindstød, der ville noget. På Kegnæs ved Als målte man 53,5 m. pr. sekund. Så kraftig en vind havde man aldrig tidligere målt i Danmark. Men på trods af skader ud over hele landet slap Hovborg Plantage forbløffende billigt. En god del af årsagen lå vel i, at bestanden af store rødgraner allerede *var* lagt ned under orkanerne i 1981 og 1999. Og afløserne var ikke nået højt nok op til for alvor at være i farezonen. Og så var Allan nok voldsom men også hurtigt forbi. Bare tre timer tog det. Så var Allan borte med blæsten.

Stormen Bodil arriverede ind fra Nordsøen ved middagstid den 5. december og trak et spor af ødelæggelser efter sig hen over Danmark.